

O BUDOUCNOST KNIH SE NEBOJÍM

Kristina Nesvedová je nakladatelskou redaktorkou. Pomáhá na svět knížkám. A protože má knížek plnou hlavu, bylo otázkou času, než vymyslí a napíše svoji vlastní. Jmenuje se *Kdo spí ve spíži* a osloví všechny, kteří se dívají na obyčejné věci neobyčejně. Já si při čtení vzpomněla na loňskou úrodu brambor, kdy jsem našla bramboru ve tvaru srdce, nebo když jsem dostala dvě úplně propletené mrkve, jako by spolu bojovaly. Podobně začíná i podivuhodný příběh Brambůrka, Jablenky a Řepina.

Jak se zrodil příběh knížky *Kdo spí ve spíži*?

Celý příběh začal tak, že jsem dostala bramboru, která vypadala jako spící zvířátko. Tak vznikl Brambůrka a já jsem o něm začala psát. Brambůrka jsme nesnědli a zasadili ho do květináče, který jsme pak měli v redakci. Vyrostla z něj veliká košatá rostlina. Potom se ale při redakčním stěhování někam ztratila, takže vlastně nevíme, jak to s ním dopadlo.

krok za krokem. Nějakou představu samozřejmě mám, ale psaní samo o sobě je pro mě natolik spojené s jazykem, že text vzniká přímo v něm. Ve chvíli, kdy se snažím formulovat větu, kdy hledám přesné slovo. Nedá se tedy říct, že bych knihu nosila v hlavě a pak ji dala na papír. Vznikala slovo za slovem přímo „na papíře“, ačkoli to často zahrnovalo dlouhé minuty sezení s pohledem do nikam a prsty visícími ve vzduchu nad klávesnicí.

Kdy jste začala vidět věci v kuchyni trochu jinak?

Na ono poprvé si nepamatuji, myslím, že to tak bylo vždycky. Moje maminka je velká milovnice příběhů, vlastní rozsáhlou sbírku pohádek a mýtů z celého světa. Žili jsme s bratry ve světě, kde bylo v lese třeba dávat dobrý pozor, protože ve světlech mezi stromy se ukrývají elfové, a kde může ožít prakticky cokoli. Sbírali jsme zvláštní kameny a kusy dřeva, hledali bytosti ve tvarech skal. A nějak mi to zůstalo.

Vaše prvotina není žádný útlý svazek. Já jsem ji nazvala skutečným dětským románem jak obsahem, tak provedením. Jak dlouho autor nosí takovou knihu v hlavě, než ji dá na papír?

Děkuji za to označení, přesně to byl můj záměr. Chtěla jsem román pro děti, do kterého se ponoří a budou v něm moci nějaký čas pobýt. Text jsem začala psát před devíti lety, ale bylo to spíš tak, že jsem v psaní měla velké pauzy a dva roky trvalo, než se po odezdání rukopisu kniha vydala. Závidím autorům, kteří knihu vymyslí a pak ji „zapisují“, to bych chtěla umět. Pro mě je to spíš, jako když jdete potmě v lese s baterkou a cesta se před vámi osvětluje postupně,

Jak ze své profese knižní redaktorky vidíte budoucnost knih?

Možná jsem naivní, ale já se o budoucnost knih nebojím. Knih u nás vychází neuvěřitelné množství, dokonce až takové, že se i z řad knižních profesionálů ozývají hlasy, že titulů je příliš a neškodilo by knižní produkci omezit a pročistit. Kniha je stále oblíbeným dárkem a čtení dětem před spaním pořád tvoří pevnou součást večerní rutiny v mnoha rodinách. Za sebe tedy nějaký náhlý úpadek čtenářství neočekávám.

Myslíte, že umělá inteligence ovlivní náš přístup ke knihám a čtení?

Myslím, že ano. V tomto ohledu jsem naopak dost skeptická. Ve chvíli, kdy je už teď levnější nechat zpracovat podklady pro knižní obálku umělou inteligencí, aby se grafik nemusel probírat horami fotek v databázích, nebo kdy vyšel oficiálně první literární překlad zpracovaný DeepLem, je jen otázkou času, kdy takový zmražený polotovar začneme používat i při přípravě samotného textu. V představě, že si jen usnadňujeme práci a že přece to kreativní dodá lidský redaktor, budeme přebírat předžvýkanou stravu od umělé inte-

Foto: Julie Jabejková

ligence. Zajímavá podle mě bude teprve ta chvíle, kdy se UI vzbouří a bude požadovat nejen své jméno na obálce, ale i honorář. Pak její texty začnou za něco stát.

Jaké knihy dnes rodiče pro děti nejvíc chtějí?

To je otázka spíš pro moje kolegyně z redakce dětských knih. Osobně mi připadá, že stanovit nějaká obecně platná kritéria je skoro nemožné. Pokud bych měla vůbec najít nějaký společný jmenovatel, pak myslím, že rodiče chtějí knihy, které jejich dětem něco přinesou, něco jim dají. Konkrétní podoba toho přínosu se ale může diametrálně lišit. Někteří rodiče prostě chtějí, aby knížka jejich děti bavila, jiní by rádi, aby se dítě zlepšilo ve čtení a dostalo lepší známku ve škole, další, aby kniha děti nějak kultivovala nebo poučila, a ještě jiní třeba doufají, že dítěti pomůže vyrovnat se s nějakým strachem, nebo dokonce traumatem. Titíž rodiče navíc mohou pro tytéž děti chtít různé knihy podle toho, co zrovna jejich děti prožívají nebo k čemu dorostly. Je tedy jen dobře, že je u nás knižní produkce pro děti tak pestrá. Velmi mě těší, jak zajímavé, chytré, kvalitně zpracované dětské knížky na pultech knihkupectví nacházím.

Vaše knížka se mi zdá jako přímo stvořená pro nahrání do podoby audioknihy. Chystáte takový počín? Myslím, že je to velmi pravděpodobné, ale zatím o tom nemám konkrétní zprávy.

Co teď čtete pracovně a co pro radost?

Pracovně čtu překlad nového detektivního románu Petera Maye *Zimní hrob* a pro radost teď se synem čteme knížku prvního čtení *Jirka v kostce* od Jakuba Maksymova, kterou vydalo nakladatelství Běžilíška ve své velmi povedené edici UžČtu.

JARMILA SKOPALOVÁ

